

- Л.П. Чижів, А.В. Фролков. – Суми : Університетська книга, 2004. – 442 с.
5. Управління розвитком регіону : навч. посіб. / [Т.Л. Миронова, О.П. Добровольська, А.Ф. Процай та ін.]. – К. : ЦНЛ, 2006. – 328 с.
 6. Планування та прогнозування в умовах ринку : навч. посіб. / [за ред. д.ф.н., проф. В.Г. Воронкової]. – К. : Професіонал, 2006. – 608 с.
 7. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року” від 21.07.2007 р. № 1001.
 8. Регіонально-адміністративний менеджмент : навч. посіб. / [за ред. д.ф.н., проф. В.Г. Воронкової]. – К. : Професіонал : ЦУЛ, 2010. – 352 с.
 9. Середньострокова програма соціально-економічного розвитку Запорізької області на 2007–2011 роки / Запорізька обласна рада. – Запоріжжя, 2007.
 10. Статистичний короткий довідник Запорізька область у цифрах – 2009 р. / Головне управління статистики у Запорізькій області. – Запоріжжя, 2010.
 11. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2015 року / Запорізька обласна рада. – Запоріжжя, 2008. – 120 с.
 12. Указ Президента України “Про Раду регіонів” від 09.04.2010 р. № 533/2010 / Урядовий кур’єр. – 2010. – № 68. – 14 квітня.

УДК 352.075:331.1

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

Ільяшенко В.А.

доктор наук з державного управління, доцент
Класичний приватний університет

Annotation

The author conducts the financial institutes of the system of the financial providing of local self-government, organization factors of the financial providing system of local self-government, financing efficiency of local self-government organs activity in the article.

Анотація

У статті досліджено фінансові інститути системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування, фактори організації системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування, ефективність фінансування діяльності органів місцевого самоврядування.

Ключові слова

Фінансування, органи місцевого самоврядування, місцевий бюджет, бюджетні кошти, податки і збори, соціальна сфера.

I. Вступ

Проблеми фінансового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування вказують на недосконалість систем адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, неефективність розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування й місцевими органами виконавчої влади. Ці питання безпосередньо впливають на формування територіальної громади, яка має володіти фінансовими, матеріальними та іншими ресурсами в обсязі, достатньому для ефективної реалізації завдань та функцій місцевого самоврядуван-

ня, надання соціальних послуг населенню на рівні, передбаченому загальнодержавними стандартами.

Проблеми місцевого самоврядування досліджували зарубіжні автори: з погляду економіки місцевих урядів унітарних країн – С. Бейлі, К. Кронваль, К. Рибердаль, К. Рюдебен, С. Хегрут; з позицій теорії місцевих фінансів – Т. Хорват; з позицій теорії і практики муніципального фінансового менеджменту – У. Еванс та Д. Тис.

Функціонування систем фінансового забезпечення місцевого самоврядування аналізували також російські вчені, а саме: Н.О. Альвінська, Г.В. Барабашев, В.Л. Баранчиков, В.І. Васильєв, О.Є. Кутафін, Н.В. Львов, І.І. Овчинников, Л.М. Павлова, О.Б. Сидорович, С.О. Трунов, В.І. Фадєєв та ін.

Сучасні вітчизняні вчені приділяють увагу окремим аспектам фінансового забезпечення місцевого самоврядування. Крізь призму теорії державних фінансів ці питання висвітлено в працях О.Д. Василика, В.М. Федосова. Теоретичні засади організації фінансового забезпечення місцевого самоврядування в контексті теорії місцевих фінансів та міжбюджетних відносин проаналізовано у працях Л.М. Зайцевої, В.І. Кравченка, І.О. Луїної, С.В. Слухая, М.Г. Чумаченка. Питання організації місцевого самоврядування розглянуто в працях І.В. Бурковського, В.М. Гончарова, В.В. Дорофійенка, М.М. Єрмошенка,

В.В. Зайчикової, О.Д. Лазор, О.Я. Лазора, Н.Р. Нижник, В.О. Самойленка, Ю.П. Шарова та ін.

II. Постановка завдання

Мета статті – дослідити роль місцевих бюджетів у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування в Україні.

III. Результати

Система місцевих бюджетів існує в усіх країнах світу. Проте її розвиток і функції зумовлені рядом національних, політичних та інших факторів. Треба зауважити, що на формування дохідної бази місцевого бюджету впливають різні фактори, які можна об'єднати в три групи: економічні, соціальні та політичні. Найбільший вплив справляють економічні та політичні фактори, оскільки пов'язані з макроекономічними процесами, що відбуваються у сфері суспільного виробництва. До них можна віднести обсяги ВВП, НД, економічне піднесення (спад) виробництва, інфляцію, безробіття, податкову й бюджетну політику [4]. До економічних факторів належать також інвестиційні витрати на розвиток народного господарства, співвідношення коштів, що спрямовуються на споживання та нагромадження. Політичні фактори безпосередньо пов'язані із забезпеченням обороноздатності держави й підтримкою внутрішнього правопорядку, організацією управління державою, зміцненням законодавчої, виконавчої та судової влади.

Соціальні фактори, що впливають на формування й виконання бюджету, обумовлені особливостями відтворення робочої сили та населення держави в цілому. Сюди необхідно віднести: кошти, що спрямовуються на соціально-культурні заходи; соціальний захист; обсяг і рівень заробітної плати різних категорій громадян; розмір споживчого кошика; контингент учнів, студентів, хворих, осіб, що потребують соціальної допомоги тощо.

При формуванні доходів місцевих бюджетів за рахунок податкових надходжень і з'явилися ідеї останніх років існування СРСР щодо "формування бюджету знизу". Але, як свідчить аналіз нашої недавньої історії, саме застосування такого принципу у 1990–1991 рр. призвело до розпаду СРСР [3, с. 112]. З іншого боку, формування місцевого бюджету "зверху" також не є економічно ефективним і фактично позбавляє органи місцевого самоврядування можливості повною мірою здійснювати свої повноваження, особливо делеговані, і суперечить чинному законодавству України, а саме Конституції та Європейській хартії місцевого самоврядування, яку ратифікувала Верховна Рада України. Отже, питання нових підходів до формування державного та місцевих бюджетів є дуже важливим для збереження стабільності в державі взагалі.

З досвіду СРСР відомо, що формування місцевих бюджетів за одноканальним принципом "знизу вгору" веде до розпаду держави, а формування бюджету за принципом "спочатку вгору, а потім вниз" (що існує на сьогодні в Україні) – до занепаду місцевих громад. Отже, необхідно з'ясувати, чи можна в Україні забезпечити одночасно і єдність держави, і розвиток громад.

Крім того, до занепаду місцевих громад у колишньому СРСР призвела корупція майже всіх гілок влади. Останнім часом оприлюднено дослідження М. Стабіля [9] впливу корупції на ефективність функціонування суспільного сектора економіки. У ньому обґрунтовано, що хижацьке поведіння корумпованих чиновників і сильні позиції бюрократичного апарату призводять до серйозних змін у структурі державних витрат і, як наслідок, до значних викривлень результатів проведеної фіскальної політики.

Унаслідок економічної ситуації в країні, що склалася, з кожним роком незалежності розміри бюджетів органів місцевого самоврядування стають дедалі меншими, і звинуватити в цьому можна тільки політику центрального уряду, зважаючи на той факт, що місцеві бюджети в Україні зараз формуються за принципом "спочатку вгору, а потім трошки вниз".

На сьогодні саме забезпечення органів місцевого самоврядування необхідною кількістю фінансових ресурсів у доходах місцевого бюджету пов'язано з рядом проблем. Так, якщо покриття видатків у межах власних повноважень у більшості регіонів України відбувається більш-менш стабільно, то щодо покриття доходами в місцевому бюджеті видатків на виконання делегованих державою повноважень, як правило, фінансових ресурсів не вистачає. Таким чином, можна констатувати невідповідність програм державного та місцевого регулювання, коли Верховна Рада України, встановлюючи, наприклад, пільги на проїзд пенсіонерам чи обов'язкове безкоштовне харчування у школах, фактично перекладає на органи місцевого самоврядування виконання таких соціальних обіцянок, не надаючи при цьому майже ніяких коштів у доходи місцевого бюджету. Відомо, що така практика суперечить Конституції, де в ч. 2 ст. 142 чітко прописано: "витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою" [5]. Отже, місцеве самоврядування, як і держава, є інструментом, який надає суспільні послуги, і для надання таких послуг їм необхідна стабільна та фінансово сильна дохідна база. Ідеологія надання суспільних послуг як зміст діяльності органів влади в Україні є все ще новою. Вона прийшла на зміну ідеології місцевої влади як інституту

командування територіями. Ефективність та масштаби діяльності органів місцевого самоврядування у сфері надання суспільних послуг залежать головним чином від стану фінансів органів місцевого самоврядування. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері надання суспільних послуг за рахунок саме дохідної частини їх бюджетів є однією з форм регулювання економічного та соціального розвитку країни.

Як зазначено в наукових працях О.О. Сунцової, держава має податково регулювати економічні відносини при проведенні політики деволуції, а це потребує гнучкої податкової політики, яка дає змогу оптимально пов'язати інтереси держави з інтересами товаровиробників та громадян – платників податків. При цьому податкове законодавство розвинутих країн має гнучкий механізм, що чітко реагує на зміни в економіці. У фінансовій системі органів місцевого самоврядування мобілізується частина валового внутрішнього продукту. Через ці системи здійснюються розподіл і перерозподіл цієї частини ВВП. Таким чином, дохідна частина бюджетів органів місцевого самоврядування є інструментом регулювання економічного й соціального розвитку держави. Це означає, що поряд із державним регулюванням економічної та соціальної сфер існує їх муніципальне регулювання. Водночас треба підкреслити, що хоча місцеве регулювання має деяку автономність та самостійність, це ще не свідчить про його повну автономність щодо державної влади [7, с. 25].

Органи місцевого самоврядування під час формування дохідної частини своїх бюджетів, подібно до держави, у сфері своєї компетенції здійснюють також і нормативне (правове) регулювання соціально-економічної діяльності. Тобто вони встановлюють певні правила поведінки господарюючих суб'єктів, але лише в межах своєї компетенції.

Дохідна частина у фінансах органів місцевого самоврядування є фіскальним інструментом. Вона дає змогу забезпечувати ці органи ресурсами для розв'язання завдань, що на них покладаються. Таким чином, можна зазначити, що існує як державний тиск, так і тиск органів місцевого самоврядування на суб'єкти господарювання та населення певної території, але разом із цим їм надаються соціальні блага і пільги за рахунок делегування повноважень органам місцевого самоврядування. Відмінність між тиском першої й другої форм полягає в тому, що межі фіскальної діяльності місцевих органів регулюються державою, хоча органи місцевого самоврядування формально, згідно з Конституцією України, повинні мати певну самостійність.

Але органи місцевого самоврядування можуть застосувати досить вагомий важелі економічного й соціального регулювання. У

більшості розвинутих країн органи місцевого самоврядування мають право приймати регуляторні нормативні акти, статути або хартії міст, регіонів та інших адміністративних одиниць. Вони становлять основу так званого статутного права. Це право є складовою муніципального (комунального) права. Статутним правом регламентуються особливої землекористування, природокористування, порядок забудови, користування ресурсами, ведення господарства, фінансових відносин з місцевим самоврядуванням та інші питання на відповідній теорії.

Очевидно, пристосування до ринку забезпечує більше прав в управлінні органам місцевого самоврядування. Чим активніше буде йти процес приватизації, тим менше управлінських функцій залишиться у держави, і буде мати місце ефективна політика децентралізації державних фінансів. У цих умовах, не обмежуючи місцеві органи управління щодо управління їх фінансами, адміністративна система управління державними доходами й податковою політикою залишається необхідною до повного переходу на ринкову економіку, і на сьогодні це основна умова виходу з економічної кризи.

Таке становище, безумовно, позначається на формуванні дохідної бази бюджетів усіх ланок бюджетної системи. Відпуск цін вплинув як на доходи, так і на витрати бюджету. Розрахунки показали неможливість на той час збалансувати місцеві доходи без виділення субвенцій, субсидій і дотацій, а органам місцевого самоврядування стало економічно не вигідно зміцнювати та розвивати власні джерела доходів до місцевого бюджету, оскільки навіть за умови збільшення власних доходів вони автоматично позбавляються потрібних грошових ресурсів за рахунок надходжень частки від загальнодержавних податків і зборів.

Водночас перед місцевою владою завжди стоїть проблема вибору. З одного боку, це потреба збільшення їх дохідної бази, яка зумовлює застосування більш високих цін та тарифів, з іншого – необхідність здійснення соціального захисту. Розв'язати цю дилему не просто.

В Україні поступово зростає частка доходів у місцевих бюджетах від платежів за послуги, які надає комунальний сектор економіки. Проте органи місцевого самоврядування України, які безпосередньо збирають до своїх бюджетів такі доходи, фактично позбавлені будь-яких повноважень у галузі цінової та тарифної політики щодо вказаної продукції й послуг. Ці повноваження належать вищим щаблям органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування: Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським державним адміністраціям. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів

“Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських Рад щодо регулювання цін (тарифів)” [6], вказані повноваження надані лише двом містам. Виконавчі органи Дніпропетровської та Одеської міських рад отримали повноваження щодо регулювання (встановлення) тарифів на перевезення пасажирів і вартості проїзних квитків у міському пасажирському транспорті (який працює у звичайному режимі руху).

Зарубіжний досвід свідчить, що доцільно надати органам місцевого самоврядування базового рівня в Україні право самостійно здійснювати тарифну політику у сфері послуг, що надаються комунальними підприємствами. Це стане також фактором зміцнення доходів до бюджетів органів місцевого самоврядування.

Як зазначає О.О. Сунцова, важливим інструментом впливу на економічну й соціальну сфери є фіскальна політика місцевих органів влади. Місцеві органи влади мають право в рамках, визначених законодавством, встановлювати місцеві податки та збори. Крім того, вони можуть надавати пільги зі сплати податків, які надходять до місцевих бюджетів. Але надання вичерпних податкових повноважень місцевій владі може призвести до нерівності податкових режимів і, як наслідок, до порушення господарських зв'язків, що склалися, пропороцій у розміщенні господарських об'єктів, різних умов інвестування тощо [7].

Фіскальна політика органів місцевого самоврядування в багатьох країнах є важливим інструментом впливу на розміщення продуктивних сил, розвиток депресивних територій, упровадження у виробництво досягнень науково-технічного прогресу. Створюючи особливі або пільгові режими оподаткування, місцева влада залучає додаткові інвестиції, сприяє новому будівництву, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, створенню спеціальних економічних зон і зон промислового будівництва. Досвід інших країн свідчить, що чим менша територія, тим більші податкові пільги надають їй органи влади з метою подолання відставання [8]. Дуже часто у створенні сприятливих фінансових умов розвитку депресивних територій бере участь і держава. Система таких пільг дістала назву преференцій. Формами преференцій є особливі бюджетні режими, податкові канікули, особливі режими валютного регулювання та візові режими.

Спільні дії місцевої й центральної влади доповнюються заходами наддержавного характеру в рамках Європейського Союзу.

На жаль, роль фіскальної політики органів місцевого самоврядування для розвитку економіки в Україні поки що залишається вкрай незначною, на відміну від більшості європейських країн. У 1996 р. за рахунок місцевих по-

датків і зборів сформовано менше ніж 3% доходів місцевих бюджетів, а у 2003 р. цей показник хоча й зріс, але становив не більше ніж 10%. Тому розвиток фіскальної діяльності органів місцевого самоврядування України є ключовим напрямом посилення їх впливу на стан справ в економіці.

В Україні вказана тенденція також має місце. Органи місцевого самоврядування фінансують основну частину державних соціальних видатків. У 2007 р. за рахунок місцевих бюджетів профінансовано 83,3% усіх видатків зведеного бюджету України на соціальний захист населення і 81,8% – на соціально-культурну сферу. За рахунок місцевих бюджетів фінансувалося 74,8% видатків на освіту, 66,8% – на культуру й засоби масової інформації, 92,1% – на охорону здоров'я, 66,3% – на молодіжні програми, фізичну культуру і спорт [2].

Видатки на житлово-комунальне господарство майже повністю фінансуються з місцевих бюджетів (у 2007 р. – на 96,5%). Не буде перебільшенням, якщо сказати, що органи місцевого самоврядування домінують на ринку соціальних послуг, і саме вони визначають соціальний мікроклімат у суспільстві.

Ще одна соціальна сфера, де надзвичайно великий вплив справляють фінанси органів місцевого самоврядування, – це зайнятість населення. Органи місцевого самоврядування є одним із найбільших працедавців на ринку праці. У Швеції на початку 1990-х рр. на муніципальних підприємствах і в комунальному господарстві було зайнято 19% усього працюючого населення країни. Ще 10% працювало в господарстві, яке належить губерніям. Для порівняння зазначимо, що в державному секторі нараховувалось 9% усіх зайнятих в економіці. У багатьох країнах зайнятість у муніципальному секторі набагато перевищує зайнятість у державному. У Данії місцева влада дає роботу 75% усіх державних службовців. У Великобританії цей показник становить 60%. Значна роль муніципального сектора і в Німеччині – 30% усіх державних службовців, у Нідерландах – 34%, у Франції – 27% [1].

В Україні роль муніципального сектора у сфері зайнятості також досить значна. У 2006 р. на підприємствах комунальної форми власності і в комунальних організаціях було зайнято 2 млн 616 тис. осіб. Це майже 17% усіх зайнятих у народному господарстві України і 24,6% – у суспільному секторі економіки.

Органи місцевого самоврядування несуть основний тягар турбот, пов'язаних як із підготовкою, так і з працевлаштуванням безробітних. Багато міст, сіл та селищ узагалі своєю появою зобов'язані будівництву або

створенню тих чи інших підприємств. Традиційно так склалося, що власні структури цих населених пунктів були слабкими й фактично залежними від керівників великих підприємств, міністерств та відомств. Це відзначалося ще в радянський період, коли неодноразово приймалися постанови вищих органів про “підвищення ролі місцевих рад”. На так званих пайових засадах із внесків цих підприємств формувалася частка фінансових ресурсів міст та інших населених пунктів.

Однією з важливих передумов побудови демократичної держави є самостійність і незалежність органів місцевого самоврядування. Фінансовий бік економічної самостійності органів місцевого самоврядування є визначальним. Рівень фінансової самостійності органів місцевого самоврядування характеризує незалежність держави в цілому, потенційні можливості її економічного розвитку, рівень демократичних прав і свобод громадян. Держава не може успішно розвиватися й процвітати, не даючи гарантій фінансової незалежності органам місцевого самоврядування.

При вивченні проблеми місцевого оподаткування важливо також визначитися зі складом і структурою дохідної бази місцевих бюджетів.

У зв'язку з відсутністю в Україні розроблених нормативів фінансового забезпечення існуючих державних соціальних стандартів і, відповідно, неможливістю визначити нормативи мінімального бюджетного забезпечення, видаткова частина місцевих бюджетів на цей час формується за галузевим принципом на формульній основі, на основі галузевих фінансових нормативів бюджетної забезпеченості на одного мешканця або споживача соціальних послуг з коригувальними коефіцієнтами, що враховують відмінності у вартості надання соціальних послуг різними адміністративно-територіальними одиницями із задіянням процедури фінансового вирівнювання за видатками, які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. Але галузеві фінансові нормативи бюджетної забезпеченості визначаються Мінфіном “в межах наявних бюджетних ресурсів”, тому в більшості своїй не враховують наявних потреб конкретних органів місцевого самоврядування. Так, за даними обласних фінансових управлінь, обсяги видатків, розраховані за формулою розподілу міжбюджетних трансфертів для різних галузей місцевих бюджетів, становлять: 15–20% фактичної потреби на утримання органів місцевого самоврядування; 20–30% фактичної потреби галузі фізкультури і спорту; 40–60% фактичної потреби на заробітну плату працівників та оплату житлово-комунальних послуг бюджетних установ культури; 50–70% фактичної потреби на заробітну плату працівників та оплату житлово-комунальних послуг бюджетних установ охорони здоров'я; 60–80% фактичної пот-

реби на заробітну плату працівників та оплату житлово-комунальних послуг бюджетних установ галузі освіти.

Таким чином, розрахункові показники видатків на надання соціально-культурних послуг не враховують стану бюджетних закладів, які надають ці послуги, особливостей їх утримання (автономне чи централізоване тепло- і водопостачання, газове, вугільне чи електричне опалення – різниця досягає п'яти разів), коштів на поточні видатки з утримання, ремонту та придбання обладнання. Місцеві ради для вирішення цих проблем залучають кошти з іншої частини бюджету (від 20 до 60% доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, ідуть на фінансування делегованих державою повноважень) та власні надходження бюджетних установ за надання платних послуг. Видаткова частина місцевих бюджетів первинного рівня (як загальна, так і за галузевим розподілом) у перерахунку на одного мешканця відрізняється в десятки разів як у регіональному розрізі, так і в межах одного району. Такі самі відмінності й у видатках на утримання однотипних бюджетних установ.

Тобто діюча модель фінансового вирівнювання не дає жодної фінансової самостійності органам місцевого самоврядування, вони залежать від розрахованого Мінфіном та місцевими державними адміністраціями обсягу дотації вирівнювання (або обсягу коштів, що вилучаються до державного бюджету) і не виконує головної функції – надання жителям соціальних послуг на рівні державних соціальних стандартів, незалежно від місця їх проживання.

Видатки місцевих бюджетів на виконання власних повноважень (видатки, які не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів) із забезпечення життєдіяльності населення плануються за залишковим принципом і ніяк не пов'язані з фактичним станом інфраструктури життєзабезпечення (житлово-комунального господарства, доріг та інших 15 повноважень, встановлених Бюджетним кодексом).

IV. Висновки

Фінансові інститути системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування розглядаються як форми організації фінансування виконання органами місцевого самоврядування покладених на них функцій. Інституційна структура системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування складається з громадських послуг, самостійного місцевого бюджету, бюджету розвитку, місцевих податків і зборів, комунального кредиту, комунальної власності.

З метою інституціалізації цієї системи в унітарних європейських країнах запроваджуються два види бюджетів на місцевому рівні –

бюджети місцевих державних адміністрацій як складові державного бюджету й бюджети місцевого самоврядування як бюджети територіальних громад, районних та обласних бюджетів органів місцевого самоврядування.

Фінансові інструменти системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування представлені засобами формування доходів та здійснення видатків і включають: муніципальні цінні папери, кредити, державні соціальні стандарти, нормативи видатків, коефіцієнти формул фінансового вирівнювання, трансферти з державного бюджету.

Особливо важливим фактором організації системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування є заходи правового регулювання, які здійснюються на загальнодержавному рівні й реалізуються в рамках конституційного права, а також заходи з уніфікації та стандартизації нормативних актів Європейського Союзу щодо розвитку місцевого самоврядування. Документи, які мають рекомендаційний характер для урядів європейських країн, стосуються таких складових системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування, як фінансове вирівнювання й фіскальна децентралізація. Орієнтація на значну автономію місцевого самоврядування у вирішенні фінансових питань, зокрема здійснення муніципальних запозичень, викликає необхідність особливого державного фінансового контролю за самостійною фінансово-економічною діяльністю органів місцевого самоврядування.

У зв'язку з відсутністю в Україні розроблених нормативів фінансового забезпечення існуючих державних соціальних стандартів і, відповідно, неможливістю визначити нормативи мінімального бюджетного забезпечення, видаткова частина місцевих бюджетів на цей час формується за галузевим принципом на формульній основі, на основі галузевих фінансових нормативів бюджетної забезпеченості на одного мешканця або споживача соціальних послуг з коригувальними коефіцієнтами, що враховують відмінності у вартості надання соціальних послуг різними адміністративно-територіальними одиницями із застосуванням процедури фінансового вирівнювання за видатками, які враховуються при визначенні обсягу міжбю-

джетних трансфертів. Але галузеві фінансові нормативи бюджетної забезпеченості визначаються Мінфіном "у межах наявних бюджетних ресурсів", тому в більшості своїй, не враховують наявних потреб конкретних органів місцевого самоврядування.

Діюча модель фінансового вирівнювання не дає жодної фінансової самостійності органам місцевого самоврядування, вони залежать від розрахованого Мінфіном та місцевими державними адміністраціями обсягу дотації вирівнювання (або обсягу коштів, що вилучаються до Державного бюджету) і не виконує головної функції – надання жителям соціальних послуг на рівні державних соціальних стандартів, незалежно від місця їх проживання.

Література

1. Богачева О.В. Российская модель бюджетного федерализма в свете мирового опыта / О.В. Богачева // Мировая экономика и международные отношения. – 1995. – № 9. – С. 104–125.
2. Буковинський С.А. Бюджет в економіці держави / С.А. Буковинський // Фінанси України. – 2007. – № 8. – С. 3–10.
3. Верховна Рада України 1900–1994 рр. – К. : Наука, 1998. – 142 с.
4. Гапонюк М.А. Особливості розвитку ринку ОВДП / М.А. Гапонюк, А.С. Буряченко // Фінанси України. – 1998. – № 11. – С. 68–77.
5. Конституція України : прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. – К. : Преса України, 1997.
6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських Рад щодо регулювання цін (тарифів)" від 25.12.1996 р. № 1548.
7. Сунцова О.О. Бюджетна реформа: особливості та перспективи формування місцевих бюджетів / О.О. Сунцова // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – № 6. – С. 24–30.
8. Sharp L.J. Theories and Values of Local Government / L.J. Sharp // Political Studies. – 1970. – Vol. 18. – № 2. – P. 153–174.
9. Stable M. A Pure Theory of Local Revenues: Impact of the Corruption / M. Stable // Journal of Political Economy. – 1988. – Vol. 64. – P. 416–424.